

Biblioteksplan för Säffle kommun 2017-2020

Antagen i kommunfullmäktige 20170306

Innehållsförteckning

Syfte	3
Bakgrund	3
Kommunens struktur	3
Bibliotekens uppdrag	3
Styrdokument	4
Folkbibliotek.....	4
Demokrati	6
Förmedling.....	7
Tillgänglighet.....	9
Lärande	9
Prioriterade grupper	10
Barn och unga	10
Bibliotek för personer med funktionsnedsättning	11
Bibliotek för personer med annat modersmål än svenska	12
Samarbeten.....	12
Bibliotek Värmland	13
Den regionala biblioteksverksamheten	13
Skola och förskola	13
Vuxenutbildning.....	13
Barnavårdcentral	13
Andra kommunala verksamheter	13
Andra bibliotek	14
Civilsamhället.....	14
Skolbibliotek.....	14

Syfte

Alla kommuner ska anta biblioteksplaner. Denna anger riktningen för den kommunala biblioteksverksamheten i Säffle kommun och gäller 2017-2020.

Biblioteksplanen för Säffle kommun är ett styrdokument som anger den politiska viljeinriktningen för folkbibliotek och skolbibliotek i kommunen. Den ska ses som ett redskap för att biblioteksverksamheten når målen och ange hur verksamheten ska utvecklas de närmaste fyra åren.

Utvärdering och revidering av biblioteksplanen ska ske årligen i samband med bokslut.

Bakgrund

Kulturförvaltningen ansvarar för folkbiblioteket och barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för skolbiblioteken. Det finns en plan för hur skolbibliotek ska byggas upp på alla skolor i kommunen med hjälp av tjänst som köps av folkbiblioteket.

Samarbete kring skolbiblioteken regleras i avtal mellan kulturförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Dessa skrivs på 1 år och reglerar tjänster till skolor och förskolor såsom besök av bokbuss, boklådor, bokprat och 6-årskalas.

Folk- och skolbiblioteken har olika uppdrag men genom att samarbeta används de kommunala resurserna på ett mer effektivt sätt.

Biblioteksverksamheten regleras av flera olika styrdokument. De viktigaste är mål för Säffle kommun, bibliotekslagen och skollagen.

Arbetet med biblioteksplanen

Mycket arbete har skett inom biblioteket då framtidsfrågor och inriktning har diskuterats på olika arbetsmöten med utgångspunkt i biblioteks uppdrag utifrån lagstiftning och lokala måldokument. Dialog har förts med grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen kring innehållet i planen som berör utbildning. Planen har gått på remiss till Barn- och utbildningsförvaltningen och Socialförvaltningen, efter det har mindre revideringar gjorts.

Kommunens struktur

Säffle är länets fjärde största kommun och har ett bra läge för pendling både till Karlstad och Göteborg. Läget längs väg 45 innebär också att många reser genom Säffle. Drygt 15 000 invånare bor i kommunen som består av en stadskärna med flera mindre tätorter. Detta innebär att många bor på landsbygden. Kommunen har en förhållandevis låg andel medborgare med högskoleutbildning och en hög andel i öppen arbetslöshet. Säffle har också en hög medelålder. Sedan flera år har kommunen tagit emot många flyktingar och det finns flera boenden för ensamkommande flyktingbarn.

Bibliotekens uppdrag

Folkbibliotek och skolbibliotek regleras i Bibliotekslag (2013:801). Skolbiblioteket regleras också i Skollag (2010:800). Bibliotekslagens 2§

anger att *Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. De ska också främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.*

I 2 kap. 36§ i skollagen står att *elever i grundskola, grundsärskola, sameskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola ska ha tillgång till bibliotek.* Skolbiblioteken är en del av skolans pedagogiska verksamhet och är enligt skollagen rektors ansvar.

Styrdokument

Bibliotekslag (SFS 2013:801)

Skollag (2010:800)

Verksamhetsplan för Barn- och utbildningsnämnden

Verksamhetsplan för Kulturnämnden

Vision Säffle 2026

Regional biblioteksstrategi 2013-2015

UNESCO:s folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest

Folkbibliotek

Vision

Säffle bibliotek ska vara ett bibliotek i framkant

Folkbiblioteken har en lång tradition och bygger på att ge alla likvärdig tillgång till bildning, kultur och information. Biblioteken i Säffle vill vara en mötesplats för utbyte av tankar och idéer. Varje besökare ska få ett professionellt bemötande utifrån sina förutsättningar. Biblioteken vill främja kreativitet, skapande och personlig utveckling.

Bibliotekslagen 6§ säger att *folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.* Men också att *utbudet av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.*

Verksamheten idag

Huvudbiblioteket ligger centralt i Säffle och har varje år ca 100 000 besök. Det är viktigt att biblioteket är öppet då många har möjlighet att besöka, därför är biblioteket kvällsöppet alla vardagar utom fredagar samt öppet på lördagar. Huvudbiblioteket är öppet 42 timmar i veckan. Bokbussen är ute nästan alla vardagskvällar och på så sätt når biblioteksverksamheterna till de flesta invånarna i kommunen och bidrar till en levande landsbygd. Dagtid besöker bokbussen kommunens skolor och förskolor samt flyktingboendet i Långserud.

Biblioteket är alltid tillgängligt via webben. Bibliotek Värmland har en gemensam webbplats där hela länets medier visas. Bibliotekspersonalen i länet jobbar tillsammans för att den ska vara aktuell och innehålla inspiration

i form av t.ex. boktips. Satsningar på digital teknik görs också. E-böcker och e-ljudböcker går att låna via webben. Ingångar och information till våra databaser finns också. Släktforskningsdatabaserna är mycket uppskattade och används mycket. Även tidnings- och tidskriftstjänster som Pressreader och Ztory.

Programverksamheten har utvecklats mycket under de senaste åren. Olika arrangemang för vuxna hålls regelbundet och de har både mångfald och bredd för att nå ut till många olika målgrupper. Samtal kring litteratur sker t.ex. genom bokcirklar, bokcaféer och författarbesök. Föreläsningar i skilda ämnen bidrar till det livslånga lärandet och till att tankar möts och utmanas. Säffle bokmässan är en årlig tradition där litteraturintresserade ges möjlighet att mötas och lokala författare får visa upp sig.

Barnavdelningen är bemannad under hela bibliotekets öppettid med personal som är kunniga i att möta barns behov. Biblioteket besöks varje termin av ett stort antal skolklasser. Det är ett väl utvecklat samarbete och de flesta barn i kommunen besöker regelbundet biblioteket eller bokbussen. Under terminerna bjuds alla familjer med barn i förskolåldern in till aktiviteter på lördagar, dessa är väl besökta.

Utvecklingsområden

Trots att biblioteket har stor kundnöjdhet så minskar lån och besök. Under perioden ska konkreta metoder tas fram för att öka interaktiviteten med invånarna och därefter göra anpassningar efter Säfflebornas behov och önskemål.

Biblioteket behöver bli bättre på att verka utanför sina egna lokaler. Strategier ska tas fram för omvärldsbevakning och kontaktskapande för att möta invånarna på olika arenor.

Samarbetet med socialtjänsten kring bevakning av barnkonventionen bör undersökas om det går att utveckla.

Under perioden ska biblioteket göra en förskjutning från ett bibliotek för medier till ett bibliotek för människor och möten. Medierna fyller en viktig funktion på biblioteket och det kommer de göra under lång tid framöver. Trots detta så ändras våra mönster för informationsinhämtning. Behovet av att finna fakta på biblioteket har minskat medan behovet av att bli inspirerad till läsning eller finna rätt i ett stort informationsflöde ökar. Platser där alla är välkomna utan att det ställs krav på motprestation är få i dagens samhälle, där har biblioteket en unik position som mötesplats, plats för studier, läsning eller att bara finnas till.

Övergripande strategier

- Nå nya användare
- Utveckla metoder för att öka kommuninvånarnas delaktighet och inflytande
- Erbjud ett brett urval medier för olika målgrupper

Mål under perioden

- Ha minst fem läsfrämjande aktiviteter per år

- Mäta kvalitén på verksamheten genom att göra brukarundersökningar två gånger om året
- Bilda fokusgrupper för utökat brukarinflytande
- Genomföra en omstrukturering av bibliotekslokalen för att öka möjligheterna till inspirerande möten mellan litteratur och människor och människor emellan

Demokrati

Enligt bibliotekslagens portalparagraf 2§ ska *det allmänna biblioteksväsendet verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning*. Biblioteken ska också *öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet*. Ett folkbibliotek är unikt som offentligt rum då alla är välkomna utefter egna förutsättningar. Ingen behöver konsumera något eller redovisa syftet med sitt besök och det är gratis.

Statens medieråd, Svensk biblioteks förening och Utbildningsradion har tillsammans drivit att MIK, Medie- och informationskompetens, ska etableras som begrepp. Det är en svensk översättning av engelskans MIL, Media and Information Literacy, som används som ett brett begrepp. MIK handlar mycket om förståelse av olika medier och Internet, av dess innehåll och vad det kan leda till. Det handlar om att ha ett kritiskt förhållningssätt för att kunna tolka och värdera information.

Bild: Regionbibliotek Stockholm

I IFLA:s (The International Federation of Library Associations and institutions) trendrapport ”Surfa på vågen eller hamna i bakvattnet” fastslår de att ny teknik kommer att både vidga och begränsa vem som har tillgång till information. Med detta menar IFLA, att i ett allt större digitalt universum kommer kompetens som läskunnighet och kunskaper inom

informationshantering att vara avgörande för vilka medborgare som blir delaktiga eller inte.

Verksamheten idag

Biblioteket fyller en viktig funktion i det demokratiska samhället genom att erbjuda en plats som är öppen och tillgänglig för alla. Till biblioteket är alla välkomna på samma villkor oavsett kulturell, etnisk eller socioekonomisk tillhörighet. Många frågor av vitt skild karaktär besvaras varje dag.

Biblioteket erbjuder fritt trådlöst nätverk och fritt användande av dator. På plats i biblioteket finns också surfplattor för publikt användande, på barnavdelningen finns spel för lärande och nöje, i internationella rummet finns appar för att lära svenska och på vuxenavdelningen finns en surfplatta med t.ex. tidskrifter via digitala tjänster såsom Ztory och Pressreader. Möjlighet att boka en bibliotekarie finns, där kan vem som helst få hjälp med olika digitala problem.

Utvecklingsområden

Biblioteket är i flera avseenden en mötesplats för många och har en stor bredd på programverksamheten. Trots det kan biblioteket utvecklas som arena för debatt och åsiktsutbyte. Det är viktigt att verksamheten och lokalen är inbjudande för alla. För att i större utsträckning fånga upp allas behov bör biblioteket utveckla bättre metoder för brukarinflytande.

Övergripande strategier

- Samverka med studieförbund och civilsamhället
- Vara en arena för samtal, debatt, skapande och innovation
- Bibliotekspersonalen ska aktivt arbeta med jämställdhet, mångfald och hbtq-frågor

Mål under perioden

- Ha minst två programpunkter per år som stärker fri åsiktsbildning
- All personal ska genomgå utbildning kring mångfald och hbtq

Förmedling

En av bibliotekets viktigaste uppgifter är det läsfrämjande arbetet. Bibliotekslagen 7§ anger att *folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur*. Bibliotekslagen 2§ anger att biblioteken ska *främja litteraturens ställning och intresset för bildning*.

Svenska elevers kunskaper i läsförståelse har försämrats under det senaste decenniet, visar den internationella undersökningen PISA 2009, som mäter kunskaper hos femtonåringar i OECD-länderna. Nedgången är störst hos redan svaga läsare. Var femte svensk elev når idag inte upp till en "grundläggande nivå" i läsning. Den nivå som Skolverket definierar som basnivå för att kunna tillgodogöra sig andra kunskaper (skolverket).

Av elever med utländsk bakgrund men födda i Sverige når 30 procent inte upp till grundläggande läsnivå, och för dem som är födda utomlands har varannan elev inte kunskaper i läsförståelse nog för att tillgodogöra sig annan kunskap (skolverket).

En PISA undersökning gjordes även 2012 med liknande resultat och 2015 vars resultat inte är redovisade ännu.

Verksamheten idag

Förmedling av litteratur och läsglädje är en grundpelare i biblioteksarbetet. Detta sker i personalens möte med användare på biblioteket och på bokbussen varje dag. Alla som arbetar på biblioteket har som uppgift att sprida lust och kunskap kring böcker och berättelser. Detta sker också på mer formella sätt såsom bokcirklar, bokcaféer och författarträffar. Barn och deras föräldrar inspireras till läsning redan på träffar via barnavårdscentralen. Sagostunder eller annan verksamhet för förskolebarn erbjuds på lördagar. Alla barn i årskurs 3-5 bjuds in till bokprat. På loven finns alltid aktiviteter på biblioteken och på sommarlovet har många barn varit med i sommarboken. Böcker på många språk finns att tillgå, både för barn och vuxna, och det som inte finns kan oftast lånas in från t.ex. Internationella biblioteket. Folkbiblioteket har också ett väl utvecklat samarbete med språkklasserna i kommunen.

Utvecklingsområden

Många som använder biblioteket är läsare sedan länge. För att bättre nå ut till de som inte är vana läsare behöver biblioteket utöka sin närvaro på andra platser i samhället än de egna lokalerna. Bokbussen kan användas i större utsträckning än idag för att nå ut till de som av olika anledningar inte kommer till biblioteket. Biblioteket behöver också utveckla verksamheten för barn och unga på fritiden. Många små barn och deras föräldrar besöker biblioteket och de flesta barn kommer i kontakt med biblioteket via skolan men skolan är många gånger förknippad med krav och prestationer. Biblioteket har en viktig roll när det kommer till att skapa lust och intresse för läsning och litteratur för barn.

Biblioteket ska bevaka utvecklingen av en eventuell familjecentral och samarbeten som då kan uppstå.

Övergripande strategier

- Utveckla strategier för biblioteksverksamhet utanför de egna lokalerna
- Vidareutveckla metoder för läsfrämjande arbete
- All bibliotekspersonal ska erbjudas kompetensutveckling i läsfrämjande metoder
- All bibliotekspersonal ska ha kompetens i olika sätt att läsa samt i det vidgade textbegreppet
- Utveckla strategier för skyltning och arbetet med rummet för ökad läsinspiration
- Tillhandahålla medier i olika format så att alla erbjuds likvärdiga läsupplevelser
- Utveckla arbetet med modersmål

Mål under perioden

- Göra en omstrukturering av biblioteksrummet så att det blir mer inspirerande och väcker läslust

- Erbjuder minst två läsinspirerande aktiviteter om året till barn i åldern 7-12 år
- Erbjuder minst två läsinspirerande aktiviteter om året till vuxna
- Delta i minst fem aktiviteter utanför de egna lokalerna varje år
- Utverka en läsfrämjandeplan för biblioteket

Tillgänglighet

Bibliotekslagen 2§ säger också att biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Verksamheten idag

Biblioteket erbjuder tillgängliga medier som t.ex. lättlästa böcker, storstilsböcker och Daisy (format för digital talbok). Dessutom erbjuds tekniska lösningar, så som egen nedladdning, vilket innebär att användaren får en egen inloggning och själv kan ladda ner talböcker hemifrån, och mp3-pelare.Handledning erbjuds vid behov. Lokalerna ska vara tillgänglighetsanpassade. Vid omstruktureringar av bibliotekslokalen finns alltid samarbete med kommunens handikappråd.

Utvecklingsområden

Idag finns all tryckt biblioteksinformation endast på svenska. Visst informationsmaterial behöver översättas till andra språk.

Övergripande strategier

- Alltid ha individen i fokus och utgå från ett brukarperspektiv
- Bidra till en jämlik tillgång till information

Mål under perioden

- Bilda fokusgrupper för att fånga upp olika typer av behov

Lärande

Enligt bibliotekslagen 7§ ska folkbiblioteken *verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet*. Klyftorna är fortfarande stora både vad gäller barn och vuxna i användandet av teknik och i förhållandet till information. Biblioteket har en viktig funktion för att alla ska få likvärdig tillgång till information samt kunskap kring hur den kan användas och kritiskt granskas. I Säffle kommuns strategi Lärande människor har kulturförvaltningen som övergripande mål att aktivt bidra till det formella som det informella lärandet.

Verksamheten idag

Biblioteket ger stöd till kommuninvånare som studerar på högskola och universitet, främst genom fjärrlån av litteratur. Det är möjligt att boka en bibliotekarie för hjälp i it-frågor. Biblioteket tar regelbundet emot SFI-klasser och ibland även andra grupper som finns i olika typer av utbildning.

Utvecklingsområden

Biblioteket bör samarbeta mer med grundskola och vuxenutbildning för att öka kunskapen kring medie- och informationskompetens.

Övergripande strategier

- Öka samarbetet med vuxenutbildningen
- På olika sätt marknadsföra bibliotekets utbud kring it-stöd och informationssökning bättre

Mål under perioden

- Ha minst två föreläsningar per år som bidrar till bildning och lärande

Prioriterade grupper

Barn och unga

Bibliotekslagen 8§ säger att folkbiblioteken ska *ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar*. Säffle kommun har antagit strategin tillsammans lyfter vi under vilken kulturnämnden har kultur för barn och unga som övergripande mål.

Verksamheten idag

Verksamheten för barn och unga är prioriterad på många sätt. Stor del resurser och arbetskraft satsas. Barnavdelningen är väl besökt och har egen frågedisk som är bemannad under hela bibliotekets öppettid. Samarbetet med skolan har haft hög prioritet under flera år och det är väl etablerat. För att stimulera till läsning erbjuds alla 6-åringar lånekortskalas, alla barn i årskurs 3-5 erbjuds bokprat och klasser är välkomna att besöka biblioteket för att låna. Böcker på olika språk finns att tillgå liksom medier anpassade till barn och unga med funktionsnedsättning. Möjlighet att bli egen nedladdare av talböcker finns också. Bokbussen besöker nästan alla skolor och förskolor i kommunen. På loven erbjuds ofta olika aktiviteter och varje höst bjuds in till familjelördag. I samarbete med barnavårdscentralen erbjuds alla 1-åringar och 2-åringar en gåvobok, även 6-åringarna får en bok.

Utvecklingsområden

Läsfrämjande och skapande aktiviteter för barn och unga i åldrarna 7-20 år behöver utvecklas. Barnbiblioteket är redan idag en plats som barn trivs på men kan utvecklas i samråd med barn och unga för att bli en ännu attraktivare plats. Metoder för att utöka barn och ungas delaktighet i bibliotekets verksamhet ska utarbetas. För att nå ut till barnfamiljer med ursprung i andra länder ska biblioteket fortsätta utveckla det uppsökande arbetet i projektet Språkkul. Behovet av gåvoböcker på andra språk bör också undersökas.

Övergripande strategier

- Nå alla barn och unga i kommunen
- Bidra till läsglädje
- Vidareutveckla metoder för att jobba läsfrämjande
- Vidareutveckla metoder för att nå nya målgrupper
- Utöka den uppsökande verksamheten

- Göra biblioteket mer angeläget för barn i åldern 7-12 år
- Möjliggöra för barn och unga att själva få uttrycka sig och stimulera till eget skapande
- Utveckla metoder för att öka barn och ungas delaktighet

Mål under perioden

- Varje termin erbjuda minst ett eftermiddagsprojekt för barn i åldern 7-12 år
- Erbjuder minst en aktivitet per termin i form av teater, föreläsningar eller författarbesök som vänder sig till barn i grundskola eller gymnasium
- Erbjuder minst en riktad aktivitet per termin för barn med annat modersmål än svenska
- Ansöka om pengar från Kulturrådet för att kunna jobba vidare i projektet Språkkul

Bibliotek för personer med funktionsnedsättning

Enligt bibliotekslagen 4§ ska *biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.*

Verksamheten idag

Biblioteket erbjuder boken kommer och har där ca 40 låntagare. De flesta bor i centralorten, de får regelbundna besök av bibliotekarie eller får talböcker hemskickade. Några som bor på landsbygden får besök av bokbussen. Varje termin bjuds in till en träff för Daisy-låntagare. Biblioteket laddar ner talböcker och bränner på cd-skiva eller lånar ut på mp3-spelare. Folkbiblioteket är också det enda stället där invånare med behov av inlästa medier kan bli egen nedladdare, det innebär att användaren får en inloggning och själv kan ladda ner böcker hemifrån.

Utvecklingsområden

Biblioteket behöver utöka samarbetet med omsorgen för att bättre nå ut till alla och för att öka omsorgspersonalens kunskap om lättlästa medier och vad biblioteket kan erbjuda målgruppen. De lättlästa böckerna för målgruppen bör utökas och ges en attraktivare plats i bibliotekslokalen.

Övergripande strategier

- Sprida information till skolor och omsorgen kring medier anpassade för personer med funktionsvariationer
- Bidra till ökad kunskap kring tillgängliga medier
- Erbjuder ett bra bestånd av lättlästa medier på en attraktiv plats

Mål under perioden

- Genomföra ett projekt i samarbete med omsorgen

Bibliotek för personer med annat modersmål än svenska

Bibliotekslagen 5§ säger att *biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska*. Läskunnighet är en förutsättning för att vara demokratisk delaktig. Därför är bibliotekets arbete med mångspråk viktigt. I Säffle kommuns strategi, tillsammans lyfter vi, har kulturnämnden som övergripande mål att kulturlivet ska upplevas inkluderande och mångfacetterat.

Verksamheten idag

Många som är nya i Sverige besöker dagligen biblioteket för att t.ex. använda dator eller få hjälp att hitta böcker för att lära sig svenska och komma in i det svenska samhället. Många finner också biblioteket som ett ställe att vara på för att få lugn och ro. Biblioteket erbjuder böcker på många språk som talas i Säffle och är det någon speciell bok som efterfrågas finns möjligheten att beställa från internationella biblioteket. Om böcker finns att få så tas de hem på alla språk som efterfrågas.

Utvecklingsområden

För att nå ut till personer som är nya i Sverige behöver biblioteket utöka sin uppsökande verksamhet. Även om många besöker biblioteket finns det många som inte vet vad biblioteket kan erbjuda eller som har svårt att ta sig dit. Samarbetet med t.ex. SFI och HVB-hemmen behöver utvecklas. Samarbete med frivilliga är också viktigt. Även samarbetet med Socialförvaltningen bör utvecklas kring integrationsfrågorna.

Övergripande strategier

- Erbjuder ett aktuellt, intressant och mångsidigt utbud av medier för personer med annat modersmål än svenska
- Utöka aktiviteterna för personer med annat modersmål än svenska
- Verka för att biblioteket ska vara en inbjudande och inkluderande plats för alla att vistas på
- Utveckla biblioteket som mötesplats för nya invånare
- Uppmärksamma de nationella minoriteterna genom skyltningar, teman m.m.

Mål under perioden

- Inköp av medier för personer med utländsk bakgrund ska vara minst 10% av det totala medieanslaget.
- Genomföra minst en aktivitet om året riktad till målgruppen
- Översätta visst informations- och marknadsföringsmaterial till de största invandrar språken

Samarbeten

Även samverkan är reglerad i bibliotekslagen 2§, *i syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka*. Biblioteket i Säffle

samverkar med många olika aktörer både inom den egna kommunen och utanför.

Bibliotek Värmland

BIBLIOTEK | VÄRMLAND

Alla 16 kommuner samt universitetsbibliotek och sjukhusbibliotek ingår i Bibliotek Värmlandsamarbetet. Det innebär bland annat att alla länets invånare får tillgång till alla bibliotekens medier och att samma lånekort kan användas på alla bibliotek. Transporter mellan biblioteken går två gånger i veckan.

Kommunbiblioteken i länet har ett gemensamt biblioteksdatasystem och gemensam webbplats. Samverkan sker också kring arbete med katalog och webb, e-medier och vissa tjänster. Vi kan också utnyttja kraften av att vara många vid upphandlingar.

Den regionala biblioteksverksamheten

Biblioteket samverkar med den regionala biblioteksverksamheten på flera områden. De har ansvar att stimulera samarbete, kompetensutveckling och verksamhetsutveckling ute i kommunerna. De samordnar vissa upphandlingar och bidrar med resurser till olika projekt bl a projekt kring läsfrämjande.

Skola och förskola

Kulturförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har avtal som reglerar samarbetet mellan folkbibliotek, grundskola och förskola. Bokbussen besöker de flesta skolor både i ytteområden och inne i centrum. Alla klasser och förskolegrupper som vill får lådor med böcker som plockas ihop på biblioteket. Många klasser besöker också biblioteket för att själva låna böcker. Alla i år 3-5 erbjuds bokprat och alla 6-årsklasser bjuds in till lånekortskalas. Med gymnasiet finns inget samarbete.

Vuxenutbildning

Det finns inget formellt samarbete mellan vuxenutbildningen och folkbiblioteket men biblioteket tar emot klasser från framförallt SFI. I den mån det efterfrågas, bidrar biblioteket också med litteratur för bredvidläsning.

Barnavårdcentral

Föräldrargrupper på BVC har regelbundet träffar på biblioteket. Bibliotekspersonal informerar då om biblioteket, om språkutveckling och om vikten av att läsa och prata med sitt barn. På BVC delas också gåvobrevet till 1-åringar och 2-åringar ut.

Andra kommunala verksamheter

Inom kulturförvaltningen finns ett nära samarbete mellan folkbibliotek, Ungdomens hus och Medborgarhuset. Samarbete sker bland annat genom hjälp att marknadsföra varandra men också samarbete i konkreta aktiviteter. Samarbete med socialförvaltningen finns kring boenden där biblioteket har boken-kommer användare och kring integrationsfrågor. Biblioteket medverkar i en förvaltningsövergripande arbetsgrupp för integrationsfrågor.

Samarbete med Mittpunkt I Säffle, MIS, finns och består framförallt av att hjälpa varandra marknadsföra våra olika tjänster.

Andra bibliotek

Med de andra biblioteken i Värmland finns ett bra och väl inarbetat samarbete. Träffar i olika arbetsgrupper är givande och erfarenhetsutbyte sker ständigt. Karlstads stadsbibliotek har ansvar för kompletterande medieförsörjning vilket innebär att Säffle bibliotek kan låna in depositioner av böcker på andra språk från dem. Om titlar eller språk inte finns i Karlstad kan böcker lånas från Internationella biblioteket i Stockholm. Fjärrlån av medier är gratis och via biblioteket i Säffle är medier från många bibliotek i Sverige och utomlands tillgängliga.

Civilsamhället

Biblioteket samarbetar med studieförbunden kring programverksamhet. Frivilliga har engagerats i t ex språkcaféer. Samarbete med kyrkorna, Vision Bylunda och föreningslivet finns också men är sporadiskt.

Skolbibliotek

Skollagen 2 kap 36§ innebär att eleverna i Säffles grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Skolbiblioteken är en del av det allmänna biblioteksväsendet. Detta innebär att bibliotekslagens 2§ om ändamål och 4 och 5§§ om prioriterade grupper också gäller för skolbiblioteken. Skolbibliotekens verksamhet ska därför förutom grunduppdraget gentemot alla elever också särskilt beakta:

- Elever med annat modersmål än svenska
- Elever som tillhör de nationella minoriteterna
- Elever som är digitalt utanförstående
- Elever med funktionsnedsättning

Skolbibliotekets uppdrag är kopplat till skolsituationen. Målgruppen är elever och lärare. Biblioteket ska vara en del av det team som jobbar för elevernas måluppfyllelse. Utgångspunkt är de läroplaner, ämnesplaner och kursplaner som är aktuella för skolan. Enligt förarbeten till skollagen är biblioteket: ”en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.” Skolinspektionens krav är i korthet: skolbiblioteket ska ligga i eller i nära anslutning till skolan, rymma såväl böcker som digitala medier, stödja elevernas lärande och språkutveckling och vara anpassat efter elevernas behov.

I grundskolans läroplan (Lgr 11) ges rektor ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel.

Kulturförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen reglerar genom avtal samarbetet mellan folkbibliotek och grundskola, förskola.

Verksamheten idag

Barn och utbildningsförvaltningen köper idag bibliotekstjänster av kulturförvaltningen. Avtal skrivs för 1 år i taget. I dessa tjänster ingår besök av bokbuss var fjärde vecka till de flesta skolor och vissa förskolor.

Folkbibliotekets mediebestånd görs tillgängligt för elever och lärare, böcker distribueras i lådor till skolor som efterfrågar. Bokprat erbjuds alla elever i årskurs 2-5. 25% bibliotekarietjänst köps av folkbiblioteket för att bygga upp skolbibliotek. Bibliotek har färdigställts på Botilsäters skola, Nysäters skola och Tingvallaskolan.

Utvecklingsområden

Barn och ungas läsning - läsförståelse och läsglädje - är planens fokus. PISA-undersökningen visar att läsförståelse för både flickor och pojkar försämras, pojkarna tappar mer och lågpresterande elever tappar allra mest jämfört med andra länder. Läsförståelse är nyckeln till all annan kunskap i skolan. Lättläst litteratur är det lustfyllda sättet att träna upp läsförmågan och fylla på sitt ordförråd. Litteratur ska förstås i vid bemärkelse, både skön- och facklitteratur och oberoende av teknisk plattform.

Övergripande strategier

- Digitalisera förskolan, grundskolan och gymnasieskolan i enlighet med nationella IT-strategin.
- Biblioteksväsendets digitala tjänster görs tillgängliga i klassrummen och utanför skolan på elevernas digitala lärverktyg.
- Fördjupat samarbete mellan skola och folkbibliotek avseende biblioteksrummets fysiska tjänster
- Läsa, skriva, räkna garanti i årskurs 3 grundskolan

Mål under perioden

- Alla elever i grundskola och gymnasiet har tillgång till ett eget digitalt lärverktyg
- I förskolan finns ett digitalt lärverktyg per fem barn
- System för biblioteksväsendets digitala tjänster på elevernas digitala lärverktyg finns och används i undervisningen.
- Skolans medarbetare deltar i läslyftet
- Etablera metoder för uppföljning och insatser inom läsa, skriva, räkna garantin.
- Satsning på skolbibliotek ska ge mätbar effekt i de nationella proven år 2018.

Gymnasiebibliotek

I kommunen finns en Gymnasieskola med drygt 500 elever. Där finns ett bemannat skolbibliotek. Lyckade satsningar på läsning bland elever på språkintröskning har gjorts.

Utvecklingsområden

Ett ökat samarbete med folkbiblioteket för att i större utsträckning främja språkutveckling hos nyanlända.

Mål under perioden

- Öka samarbetet mellan gymnasieskolans bibliotek och folkbiblioteket